

Projekta “Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē” pieredzes krājums

IECIETĪBAS KALENDĀRS 2024

		
		
		
		
A isnīgums	A tbildība	D ažādība
B rīvība	C ilvēktiesības	D rošība

SATURS

Varakļānu vidusskola	2 Par projektu "Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē"
Ropažu vidusskola	4 Izstāde "Cilvēkstāsti. Ukraiņu bēgļi Varakļānu novadā"
Liepājas Raiņa 6. vidusskola	6 Kultūru tikšanās "Franču kafejnīcā"
Daugavpils Valstspilsētas vidusskola	8 Diskusija "Politiskais labirints"
Ventspils 4. vidusskola	10 Krāsu-rakstu meistarklase "Dažādība vieno" un celojošā fotoizstāde "Dažādība ap mums"
Aizkraukles novada vidusskola	12 Sarunu vakars "Tuvāk avotam skaidrākam skatam"
Rīgas 33. vidusskola	14 Orientēšanās spēle "Vienoti dažādībā"
Gulbenes novada vidusskola	16 Pasākums "Kultūru tikšanās"
Bauskas 2. vidusskola	18 Kultūru tikšanās radošajā darbnīcā "Ziedēt"
Kuldīgas Centra vidusskola	20 Kultūru satikšanās Eiropas dienā
	22 Sarunu pēcpusdiena "Dzīves piezīmes Ventspils ielas pagalmā"
	24 Skolu komandu atziņas pēc kultūru tikšanos pasākumiem
	25 Starpkultūru komunikācijas un iecietības sekmēšanas aktivitātes vietējās kopienās
	27 Būtiskais par cilvēktiesībām
	29 Cilvēktiesības izglītības dienaskārtībā
	31 Starptautiskās dienas, kas veltītas dažādiem cilvēktiesību aspektiem. Idejas aktivitātēm skolā

"Pieredzes krājums – iecietības kalendārs 2024" ir sagatavots ar Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas atbalstu EEZ un Norvēģijas grantu programmā "Aktīvo iedzīvotāju fonds" projekta "Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē" Nr. AIF/2022/SCT3/01 ietvaros.

Plašāka informācija par Aktīvo iedzīvotāju fondu:

www.activecitizensfund.lv,

par projektu:

<https://iac.edu.lv/projekti/aktualie-projekti/new-project-page-7>

Par izdevuma saturu atbild biedrība "Izglītības attīstības centrs"

JANVĀRIS

“Visi cilvēki piedzimst brīvi un vienlīdzīgi savā cieņā un tiesībās. Viņiem ir saprāts un sirdsapziņa un viņiem citam pret citu jāizturas brālības garā.”

ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija, 1. pants

2024

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Laimnesis, Solvija, Solvita 1	Indulis, Iva, Ivis, Ivo 2	Miervalda, Miervaldis, Ringolds 3	Ilva, Ilvita, Spodra 4	Sīmanis, Zintis 5	Arnita, Spulga 6	Digmārs, Juliāns, Rota, Zigmārs 7
Gatis, Ivanda 8	Aksels, Alta, Kaspars 9	Tatjana, Doris 10	Franciska, Smaida 11	Reina, Reinholds, Reinis, Renāts 12	Aira, Ārijs, Āris, Harijs 13	Raitis, Raits, Roberta, Roberts 14
Felicita, Fēlikss 15	Lida, Lidija 16	Dravis, Tenis 17	Antis, Antonījs, Antons 18	Andulis, Alnis 19	Alģīrds, Alžīs, Olģerts, Orests 20	Agne, Agnese, Agnīja 21
Austris 22	Grieta, Rebeka, Strauta 23	Egle, Eglons, Krišs, Ksenija 24	Sigurds, Sigwards, Zigurds 25	Agneta, Agnis, Ansīs 26	Ildze, Ilze, Izolde 27	Kārlis, Spodris 28
Aivars, Valērijs 29	Pārsla, Tīna, Valentīna 30	Tekla, Violeta 31				

4. janvāris – **Starptautiskā Braila raksta diena**

4. janvārī ir dzimis Luijs Brails, kurš izgudroja metodi lasīšanai un rakstīšanai neredzīgiem cilvēkiem.

27. janvāris – **Holokausta upuru piemiņas diena**

Par projektu

Izglītības attīstības centrs laikā no 2022. gada novembra līdz 2024. gada martam īstenoja projektu “Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē”, ko finansē Islande, Lichtensteina un Norvēģija caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”.

Projekta mērķis ir cilvēktiesību izpratnes un iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē.

Projektā tika stiprināta pedagogu profesionālā kompetence cilvēktiesību jomā un paaugstinātas dažādības vadības prasmes, savukārt jauniešu auditorijā – paaugstināta izpratne par cilvēktiesībām un iecietības nozīmīgumu savstarpējā saskarsmē. Projekts vērsts uz cilvēktiesību kompetences un starpkultūru dialoga stiprināšanu sabiedrībā.

Projekta aktivitātes

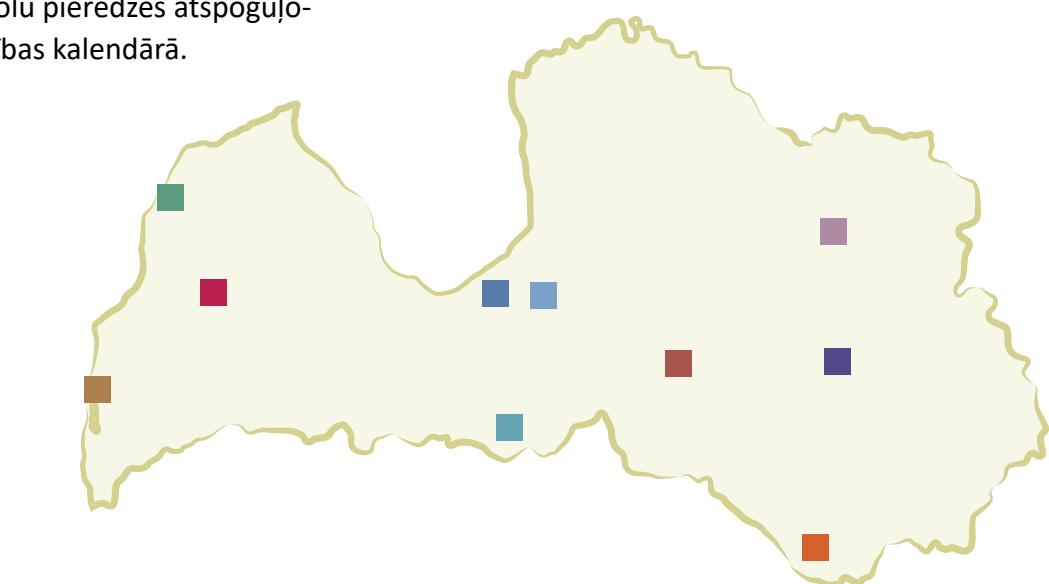
Lai sasniegtu projekta mērķi, projektā īstenotas šādas izglītojošas un radošas aktivitātes:

- jauniešu attieksmes pret iecietību un diskrimināciju izpēte;
- mācību programmas cilvēktiesību kompetences veicināšanai izglītības vidē sagatavošana;
- mācību programmas apguve semi-nāru ciklā (ievadseminārs, reģionālie semināri, Vasaras skola);
- mācību programmas un mācību materiālu aprobācija projekta skolās;
- radošas iniciatīvas starpkultūru sa-pratnes un dialoga veicināšanai – kul-tūru tikšanās projekta skolās;
- projekta skolu pieredzes atspoguļo-jums iecietības kalendārā.

Projekta dalībnieki

Projektā piedalījās desmit skolu komandas sešu cilvēku sastāvā. Projekta dalībskolas:

- Aizkraukles novada vidusskola
- Bauskas 2. vidusskola
- Daugavpils Valstspilsētas vidusskola
- Gulbenes novada vidusskola
- Kuldīgas Centra vidusskola
- Liepājas Raiņa 6. vidusskola
- Rīgas 33. vidusskola
- Ropažu vidusskola
- Varakļānu vidusskola
- Ventspils 4. vidusskola

Varakļānu vidusskola

2024

IZSTĀDE

"CILVĒKSTĀSTI. UKRAINU BĒGĻI VARAKĻĀNU NOVADĀ"

2022.gada 24.februāra agrs rīts...
Latvijas un Ukrainas cilvēki guļ ciešā miegā...
Līdz atskan pirmie sprādzieni un šāvieni,- ne pie mums, bet tur, -Ukrainā...
IZSTĀDE "CILVĒKSTĀSTI. UKRAINU BĒGĻI VARAKĻĀNU NOVADĀ" ir cilvēciska vēlme pastāstīt par
atvērties kara skartiem līdzcilvēkiem, kā
uzklausīt un dokumentēt viņu stāstus,
lai padarītu tos pieejamus plašai vietējai
kopienai un ļautu vēlreiz novērtēt, ko
nozīmē dzīvot mierīgā pasaulē.

FEBRUĀRIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
			Brigita, Indars, Indra, Indris	1	Sonora, Spīdola	2
Agate, Selga, Silga, Sinilga	Dace, Dārta, Dora	Nelda, Ričards, Rihards, Rišards	8	Aīda, Ilda, Vida	3	Daila, Dominiks, Veronika
5	6	7	Aldona, Česlavas	9	Jasmīna, Paula, Paulīne	10
Karlīna, Līna	Malda, Melita	Valentīns	Aloizs, Alvis, Olafs, Olavs	15	Džuljeta, Jūlija	11
12	13	14	Adrians, Adriāna, Adrija, Ārija, Rigonda	16	Donats, Konstance	17
Zane, Zuzanna	Smuidra, Smuidris, Vitauts	Ariadne, Eleonora	21	Almants, Haralds	23	Kintija, Kora
19	20	21	22	24	25	25
Aurēlija, Evelīna, Mētra	Andra, Līviņa	Justs, Skaidra, Skaidrīte	28	29		
26	27					

21. februāris

Starptautiskā dzimtās valodas diena

1999. gadā pēc UNESCO iniciatīvas izveidota diena, lai veicinātu valodu daudzveidību.

Pasākuma vizītkarte

Projekta komanda apzināja Varakļānu novadā dzīvojošo Ukrainas bēgļu stāstus, papildināja tos ar fotogrāfijām un iekārtoja izstādi. Mācību gada izskanā notika izstādes atklāšana.

Pasākuma scenāriju veidoja projekta komandas jaunieši Laima, Reinis un Simona. Viņus atbalstīja skolasbiedri un ukraiņu bērni, kuri mācās Varakļānu vidusskolā. Izstādes atklāšanā piedalījās ukraiņi, kas apmetušies uz dzīvi novadā, kā arī vietējās kopienas pārstāvji – uzņēmēji, mediju un NVO pārstāvji, skolēni, pedagogi, vecāki. Pasākumā skanēja pateicības vārdi latviešu un ukraiņu valodās, dziesmas un dzeja vietējo un ukraiņu skolēnu sniegumā.

Izstādē lasāmie Ukrainas kara bēgļu stāsti rāda, kā mirklī var mainīties cilvēku ierastā dzīve, zust mērķi, ieceres un ģimenes saites, kā nākas iemācīties dzīvot vienai dienai un ar kādiem izaicinājumiem jāsastopas, uzsākot dzīvi

citā valstī, citas valodas un kultūras vidē. Izstādes veidotāji atzīst, ka tikai daļa no uzrunātajiem ukraiņiem pēc ilgākas pierunāšanas bija gatavi stāstīt par pieredzēto. Daudziem tā joprojām ir sāpe, par kuru runāt nav iespējams.

Projekta komanda akcentē, ka paveiktais ir nozīmīgs abām pusēm. "Ukrainas cilvēki, kuri dalījās ar saviem stāstiem, šobrīd dzīvo mums līdzās, ikdienā viņus sastopam uz ielas, veikalā, skolā un darbavietās. Esam ļoti pateicīgi par viņu atsaucību un drosmi dalīties ar pieredzēto un ceram, ka vietējiem cilvēkiem tas kalpos par atgādinājumu, kāda laime ir dzīvot zem mierīgām debesīm."

Plānots, ka izstāde būs ceļojoša un to varēs apskatīt gan Varakļānu pilsētas, gan Murmastienas iedzīvotāji. Stāsti tiks publicēti arī vietējā laikrakstā.

IZSTĀDE "CILVĒKSTĀSTI. UKRAINU BĒGLI VARAKLĀNU NOVADĀ"

Komanda

Margarita Selicka, Inese Prusakova, Mārīte Nagle, Laima Melne, Simona Pastare, Reinis Gruduls

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Lai iedrošinātu uz sarunu cilvēkus ar traumatisku pieredzi, jābruņojas ar pacietību, jābūt gataviem iedrošināt un atbalstīt, sarunai jārada emocionāli droša vide un jāvienojas par iegūtās informācijas tālāko izmantošanu.
- Izstādes sagatavošana ir laikietilpīgs process. Uzklausītie stāsti jāpārlasa un jāsagatavo publiskošanai, jāizgatavo fotogrāfijas, jānoformē stendi, jāsagatavo pasākuma scenārijs un jāuzaicina viesi. Tādēļ būtiska nozīme ir savlaicīgai plānošanai.
- Pēc apjomīgā ieguldītā darba ir svarīgi, lai ar paveikto iepazīstas pēc iespējas plašāks cilvēku loks. Tādēļ stāsti un fotogrāfijas tiks publicēti vietējā laikrakstā, bet pati izstāde no skolas telpām ceļos tālāk uz Varakļānu kultūras namu un Murmastienas kultūras centru.

KULTŪRU TIKŠANĀS

Ropažu vidusskola

2024

"FRANĀU KAFEJNĪCĀ"

Uzzināsiet: kā svinēt citas kultūras iepazīšanas svētkus, izmantojot dzeju, mūziku, deju, fotomākslu, literatūru un gastronomiju; kā tuvināties citai kultūrai, personīgi sastopot šīs kultūras nesēju.

MARTS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Alise, Auce, Enija 4	Aurora, Austra 5	Centis, Gotfrīds, Vents 6	Ella, Elmīra 7	Ilgvars, Ivars 1	Laila, Lavīze, Luīze 2	Marts, Tālavs, Tālis 3
Agita, Konstantīns 11	Aija, Aiva, Aivis 12	Balvis, Ernests 13	Dagmāra, Marga, Margita 8	Ēvalds 9	Laimrota, Liliāna, Silvija 10	
Adelīna, Ilona 18	Jāzeps, Juzefa 19	Irbe, Made 20	Matilde, Ulrika Benedikta, Benedikts, Dzelme, Una, Unigunde 14	Guntars, Guntis, Guntris 15	Guntars, Guntis, Guntris 16	Gerda, Gertrūde 17
Gedimins, Mare, Marīta, Māra, Mārite 25	Eiženija, Ženija 26	Gustavs, Gusts, Saulis, Tārlīts 27	Ginta, Gunda, Gunta 28	Agija, Aldonis 29	Ilgmārs, Nanija 30	Atvars, Gvido 31

20. marts – **Starptautiskā Laimes diena**

2012. gadā ANO dalībvalstis apstiprināja Laimes dienu, atgādinot, ka tiekšanās pēc laimes ir neatņemama katram cilvēkam vēlme.

21. marts – **Starptautiskā rasu diskriminācijas novēršanas diena**

Diena tiek atzīmēta kopš 1966. gada, pieminot to mierīgīgo protestētāju nošaušanu Dienvidāfrikā, kas vēršas pret aparteīdu.

Pasākuma vizītkarte

Ropažu vidusskolā franču kultūras interesenti regulāri pulcējas uz franču valodas pulciņa nodarbībām. Tieši ar viņu aktīvu līdzdalību Ģimenes dienas pasākumā plašāka vietējā kopiena varēja baudīt ieskatu franču kultūrā, valodā un tradīcijās, kā arī pieredzēt abu kultūru mijiedarbības mirkļus.

Pirms pasākuma risinājās aktīvs sagatavošanās darbs: tika izmēģināti priekšnesumi abās valodās, gatavota limonāde un pēc franču receptes cepti cepumi, glīti noformēta kafejnīcas vide un pat iekārtots foto stūrītis ar Eifelā torni fonā.

Pasākuma laikā apmaiņas programmas skolēns Kamī (*Camille*) Francijas kafejnīcas apmeklētājiem izjusti runāja Aleksandra Čaka dzeju latviešu valodā. Jaunākie dalībnieki uzstājās ar deju franču noskaņās, bet devītās klases audzēknes atskanoja franču autora

skaņdarbu. Francijas atmosfēru uzburt palīdzēja arī pārdomātie dalībnieku tēri un kafejnīcas interjers. Pasākuma noslēgumā skatītāji tika uzaicināti iesaistīties jautrā rotaļdejā, kas, izrādās, ir pazīstama gan latviešu, gan franču kultūrā. Pēcpusdienas gaitā apmeklētāji plūda un mainījās, kā jau tas kafejnīcās ierasts, un saimnieki bija priecīgi arvien no jauna demonstrēt viesiem sarūpēto kultūras baudījumu.

Franču kultūra Latvijā ir samērā labi zināma, īpaši caur kino, literatūru, modi un franču virtuvi. Tomēr tieši personīgi kultūras vēstneši, kāds šoreiz bija Kamī, ļauj dzīvā un nepastarpinātā veidā izjust valodas melodiskumu un pārrunāt abām kultūrām raksturīgo gan ikdienā un sadzīvē, gan vērtībās un pasaules uzskatā.

Ropažu vidusskola

KULTŪRU TIKŠANĀS "FRANČU KAFEJNĪCĀ"

Komanda

Kristīne Krīgere,
Zita Andersone,
Vita Grīnberga

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Pasākums izdodas, ja apmeklētāji nav tikai vērotāji, bet viņiem tiek dot iespēja arī pašiem darboties – piedalīties rotaļās, dejot, dziedāt un fotografēties foto stūrītī, kas gaumīgi iekārtots citas kultūras noskaņās.
- Atšķirīgais dalībnieku vecums var kļūt par izaicinājumu, īpaši sagatavošanās posmā. Tomēr tam ir arī sava pievienotā vērtība, jo ikviena ģimene vēlas atrakt un priecāties par savējo – dejotāju, dziedātāju vai kā citādi pasākumā iesaistīto tā dalībnieku.
- Pasākumos, kuros tiek svinēta kultūru daudzveidība, attiecīgās valodas un kultūras nesēju klātbūtne un piedalīšanās ir milzīga pievienotā vērtība.

DISKUSIJA "POLITISKAIS LABIRINTS"

**Liepājas
Raiņa
6. vidusskola**

2024

Uzzināsiet: kā ar prieku sarunāties par politikas veidošanu un kā brīvā, atraisītā gaisotnē risināt sarežģītas tēmas par cilvēktiesību problēmām, stereotipiem sev tuvā un arī tālākā vidē.

APRĪLIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Dagne, Dagnis 1	Irmgarde 2	Daira, Dairis, Daiva, Daivis 3	Ārvalda, Ārvaldis, Ārvalds, Herta, Valda 4	Aivija, Vidaga, Vija 5	Dzinta, Filips, Vilpis, Zinta 6	Helmutis, Zina, Zinaīda 7
Dana, Danute, Dans, Edgars 8	Alla, Valērija, Žubīte 9	Anita, Anitara, Annika, Zile 10	Hermanis, Vilmārs 11	Ainījs, Jūlijs 12	Egils, Egīls, Nauris 13	Gudrīte, Strauja 14
Aelita, Gastons 15	Alfs, Bernadeta, Mintauts 16	Rūdis, Rūdolfs, Viviāna 17	Jadviga, Laura 18	Fanija, Vēsma 19	Mirta, Ziedīte 20	Anastasija, Mārgers 21
Armande, Armands 22	Georgs, Jurģis, Juris 23	Nameda, Ritums, Ritvaldis, Visvaldis 24	Bārbala, Līksma 25	Alīna, Rūsiņš, Sandris 26	Klementīne, Raimonda, Raina, Tāle 27	Gundega, Terēze 28
Laine, Raimonds, Vilnis 29	Liāna, Lilija 30					

6. aprīlis

Starptautiskā sporta diena attīstības un miera veicināšanai
Atzīmē kopš 2013. gada, aktualizē sporta nozīmi miera, solidaritātes un savstarpējās cieņas veicināšanai.

Pasākuma vizītkarte

Projekta komanda sagatavoja diskusiju 10.–12. klašu skolēniem par politiku lomu cilvēktiesību un iecetības veicināšanā. Pasākuma organizēšanā aktīvi iesaistījās 10. klašu skolēni, kuriem tā bija arī pirmā pieredze šāda veida pasākumu vadīšanā. Diskusijas dalībnieki brīvā, atraisītā gaisotnē izteica savu viedokli par mobingu un savstarpējo saskarsmi, spēju pieņemt citādo un dalījās pārdomās par novēroto dažādās ikdienas situācijās gan skolā, gan sabiedrībā kopumā. Jaunieši diskutēja par stereotipiem saistībā ar dažādu iedzīvotāju grupu cilvēktiesībām un politiku lomu aizspriedumu mazināšanā un iecetības kultūras stiprināšanā sabiedrībā.

Diskusiju bagātināja iespēja sarunāties ar uzaicinātajiem viesiem – politiķiem ar praktiskā daba pieredzi, kuri dalījās pārdomās par politikas veidošanas procesu Latvijā un Eiropas Savienībā.

Jaunieši pauda savu redzējumu par politiku darbu Saeimā un viņu atbildību sabiedrības interešu aizstāvībā.

Jautājumi uzaicinātajai politiķei – 14. Saeimas deputātei Ingrīdai Circenei – atklāja jauniešu interesi par to, kā notiek lēmumu pieņemšana un ar kādiem izaicinājumiem deputātiem nākas saskarties ikdienas darbā.

Pasākuma izskanā klātesošie atraktīvā aktivitātē “Politiskais luksofors jauniešu skatījumā” pauda savu redzējumu par 14. Saeimas darbību.

To, ka pasākums izdevies, apliecināja neformālās sarunas ar viesiem, kuras ieilga arī pēc diskusijas beigām.

Jaunieši saņēma atbildes uz dažādiem jautājumiem un arī iespēju kontaktēties elektroniski, lai noskaidrotu citus sev interesējošus jautājumus.

DISKUSIJA “POLITISKAIS LABIRINTS”

Komanda

Dace Knīse, Sigita Stefana, Sintija Strautiņa, Tīna Eglīte, Agneta Enkuzena, Gustavs Emīls Arājs

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Lai pasākums izdots, ir jāatvēl laiks plānošanai un pienākumu sadalīšanai. Būtiski ir ne tikai iesaistīt jauniešus pasākuma dalībnieku statusā, bet arī piedāvāt tiem kļūt par organizatoriem un vadītājiem.
- Politikas izprāšana daudz efektīvāka ir tad, ja sarunā piedalās esošie politiķi, kuri var dalīties savā pieredzē. Skolām vairāk jāizmanto arī prakse aicināt vietējā sabiedrībā aktīvus viedokļu līderus, lai sniegtu jauniešiem lielāku dzīves pieredzi, mazinātu stereotipus, mācītu komunicēt, paplašinātu redzesloku un palīdzētu izvēlēties profesionālo karjeru.

KRĀSU-RAKSTU MEISTARKLASE

"DAŽĀDĪBA VIENO" UN CEĻOJOŠĀ FOTOIZSTĀDE "DAŽĀDĪBA AP MUMS"

Uzzināsiet: kā ieaicināt skolā pilsētai raksturīgo unikālo etnisko daudzveidību un pieredzēt to kopīgās aktivitātēs, tiekoties ar astoņu nacionālo kultūras biedrību pārstāvjiem, strādājot krāsu-rakstu meistarklasēs un veidojot fotoizstādi.

Daugavpils Valstspilsētas vidusskola

2024

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
	Ziedonis		1 Sigmunds, Zigismunds, Zigmunds	2 Gints, Uvis	3 Vijolīte, Viola, Vizbulīte	4 Gederts, Girts
Didzis, Gaidis	6 Enriko, Henriete, Jete	7 Stanislava, Stanislavs, Stefānija	8 Einārs, Ervīns, Klāvs	9 Maija, Pajā	10 Karmena, Manfreds, Milda	11 Ina, Ināra, Inārs, Valija
Ira, Iraīda, Irēna, Irīna	13 Aivita, Elfa, Elvīta, Krišjānis	14 Airita, Arita, Sofija, Taiga	15 Edijs, Edvīns	16 Dailis, Herbersts, Umberts	17 Ēriks, Inese, Inesis	18 Līta, Sibilla, Teika
Salvis, Selva, Venta	20 Akvelīna, Ernestīne, Ingmārs	21 Emīlija Kalendāros neierakstīto vārdu diena	22 Leokādija, Leontīne, Ligija, Lonija	23 Ilvija, Marlēna, Ziedone	24 Anšlavs, Junora	25 Eduards, Edvards, Edvarts, Varis
Dzidra, Dzidris, Gunita, Loreta	27 Vilhelms, Vilis	28 Maksis, Maksims, Raivis, Raivo	29 Letīcija, Lolita, Vitolds	30 Alīda, Jūsma	31	26

21. maijs

Starptautiskā kultūru daudzveidības diena
Pirma reizi tika atzīmēta 2002. gadā, lai svinētu kultūru daudzveidību.

Pasākuma vizītkarte

Daugavpilij jau izsenis raksturīga iezīme ir bijusi dažādu tautu, valodu, ticību un kultūru klātesamība. Skolas projekta komanda izmantoja šo unikālo resursu, organizējot kultūru tikšanās pasākumus – meistarklasi un ceļojošo izstādi.

Krāsu-rakstu meistarklasē “Dažādība vieno” piedalījās pārstāvji no astoņām Daugavpils nacionālajām kultūras biedrībām – latviešu, poļu, ukraiņu, vācu, tatāru, krievu, lietuviešu un ebreju. Nacionālo kultūras biedrību aktīvisti iepazīstināja skolēnus ar savām biedrībām, stāstīja par to, kā tiek uzturēta nacionālā kultūra un tradīcijas, kādas ir viņu tautai raksturīgās krāsas, raksti un simboli. Meistarklases viesi bija tērpušies savu tautu nacionālajos tērpos, tādējādi palīdzot radīt īpašu noskaņu un svētku atmosfēru. Jaunās zināšanas nekavējoties tika pielietotas – ar lielu ieinteresētību 4. un 5. klašu

skolēni kopā ar viesiem Ausekļa šablonā izkrāsoja dažādu tautu nacionālos ornamentus, lai noslēgumā izveidotu vienotu rakstu meistardarbu. Pēc meistarklases katra skolēnu grupa par dzīlāk iepazīto kultūras biedrību stāstīja citiem skolasbiedriem. Lielu sajūsmu skolēnos rāsīja arī iespēja pacienāties ar “Daudzveidības akvārijā” sarūpētajiem naškiem.

Savukārt skolas interešu izglītības programmas “Fotopulciņš” dalībnieki bija sagatavojuši fotoizstādi “Dažādība ap mums”, kurā rādīja caur fotoobjektīvu fiksētās visdažādākās daudzveidības izpausmes cilvēkos, norisēs un pilsētvilā. Attēlos skatāmi Daugavpils dažādo dievnamu krāšnie torņi, pilsētas koka apbūves logu slēgos iekrāsotie nacionālie raksti, kā arī neparastā un pārsteidzošā daudzveidība, kas sastopama dabā.

KRĀSU-RAKSTU MEISTARKLASE “DAŽĀDĪBA VIENO” UN CEĻOJOŠĀ FOTOIZSTĀDE “DAŽĀDĪBA AP MUMS”

Komanda

Valija Salna, Signe Kotova, Ināra Jasvina

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Ir īpaši vērtīgi aicināt uz sadarbību nacionālo kultūras biedrību pārstāvju – dažādu kultūru vēstnešus. Šie cilvēki ir atsaučīgi un ieinteresēti sadarboties, viņiem ir dzījas zināšanas un izpratne par savas kultūras vērtībām un prasme daudzveidīgi – ar krāsu, rakstu, tērpu un kulinārā mantojuma palīdzību – tās parādīt.
- Jaunākā pamatskolas vecuma audzēkņi ir kustīgi, jautri un atvērti citādajam, kā arī ieinteresēti, gatavi izzināt un darboties.
- Skolas interešu izglītības programmas ir vērtīgs atbalsta resurss dažādu integrētu pasākumu veidošanā. Šoreiz tas bija fotopulciņš, kura dalībnieku paveiktais lieliski iekļāvās kultūru svinēšanas pasākuma kopējā koncepcijā.

SARUNU VAKARS

Ventspils 4. vidusskola

2024

"TUVĀK AVOTAM SKAIDRĀKAM SKATAM"

Uzzināsiet: kā par iecietību, nesavību, sirds siltumu un solidaritāti mācīt, tiekoties ar spilgtām personībām, kas ar savu rīcību apliecinājušas spēju kritiski vērtēt notiekošo un līdzdarboties citu cilvēku tiesību un brīvību aizstāvībā.

JŪNIJS

Svētdiena

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	
Ineta, Inta, Intra	Elfrīda, Sindija, Sintija	Igors, Ingvars, Margots	Ardis, Ingrīda	Arnis, Arno, Gaida	Frida, Fridis, Mundra	1
Anatolijs, Anatols, Malva	Ingus, Mairis, Vidvuds	Ija, Lenora, Nora	Ainārs, Uva, Zigfrīds	Saiva, Saivis, Santis, Sentis, Tija	Biruta, Berndine, Mairita	2
Artis, Artūrs	Alberts, Madis	Nils, Viktors	Maira, Rasa, Rasma	Egita, Emīls, Monīds	Baņuta, Vilija, Vits, Žermēna	8
Jānis	24	Maiga, Milija	25	Ausma, Ausmis, Inguna, Ingūna, Inguns	Kitija, Viestards, Viesturs	9
			26	Malvis, Malvīne	Paulis, Pauls, Pāvels, Pēteris	15
			27		Mareks, Tālivaldis	16
			28		Laimdots, Laimiņš, Ludmila	22
			29		Līga	23
			30			

5. jūnijs – Pasaules vides diena

Tiek atzīmēta kopš 1973. gada un pievērš uzmanību aktuālu vides jautājumu risināšanai, cilvēku tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē.

20. jūnijs – Starptautiskā bēgļu diena

Pirma reizi tika atzīmēta 2001. gadā. Aktualizē ikvienu cilvēku tiesības uz drošu vidi.

Pasākuma vizītkarte

Projekta komanda Ventspils bibliotēkā vadīja sarunu vakaru "Tuvāk avotam skaidrākam skatam". Sarunā par aktuālo mūsdieniņu pasaule tās dalībnieki vērtēja kritiska prāta nozīmīgumu iecietības stiprināšanā pieaugošas dezinformācijas laikā, kad propaganda klūst par līdzekli, lai šķeltu cilvēkus un polarizētu sabiedrību.

Pasākuma pirmajā daļā apmeklētājiem tika skaidrotas Krievijas propagandas stratēģijas, galvenie paņēmieni un tika aplūkoti aktuāli reālās dzīves piemēri. Dalībnieki aktīvi līdzdarbojās un veica dažādus uzdevumus – sarunājās, vērtēja, kā rodas nepilnīga informācija, kritiski analizēja vizuālos avotus un veidoja Ukrainas kara attēlu stāstus.

Otrajā daļā ar savu pieredzes stāstu par cilvēkiem karā un propagandas postošo spēku iepazīstināja mācītājs

un Zemessardzes kapelāns Mārtiņš Burke-Burkevics. Viņš dalījās pārdomās par kara postu, par savu personīgo motivāciju būt aktīvam un iesaistīties palīdzības sniegšanā karā cietušajiem cilvēkiem. Klātesošos emocionāli uzrunāja viņa nesavīgums un motivācija palīdzēt citiem. Pēc tikšanās dalībnieki atzina: "Spilgs bija M. Burkes-Burkevica personisks stāsts par to, kāpēc viņam svarīgi iesaistīties un kā viņš redz karu Ukrainā. Tas ir stāsts par cilvēku ar lielu sirdi."

Dalībnieku atzinīgais vērtējums, norādot, ka tā ir bijusi viena no vērtīgākajām piedzīvotajām sarunām, un vēlējums šādu sarunu tradīciju turpināt iedvesmoja pasākuma organizatorus dalīties savā pieredzē ar citiem un izmantot sabiedrībā aktuālas tēmas nākamo sarunu iniciēšanai.

SARUNU VAKARS "TUVĀK AVOTAM SKAIDRĀKAM SKATAM"

Komanda

Kristīne Kornianova, Laila Freiberga, Sandis Mārtiņš Caune

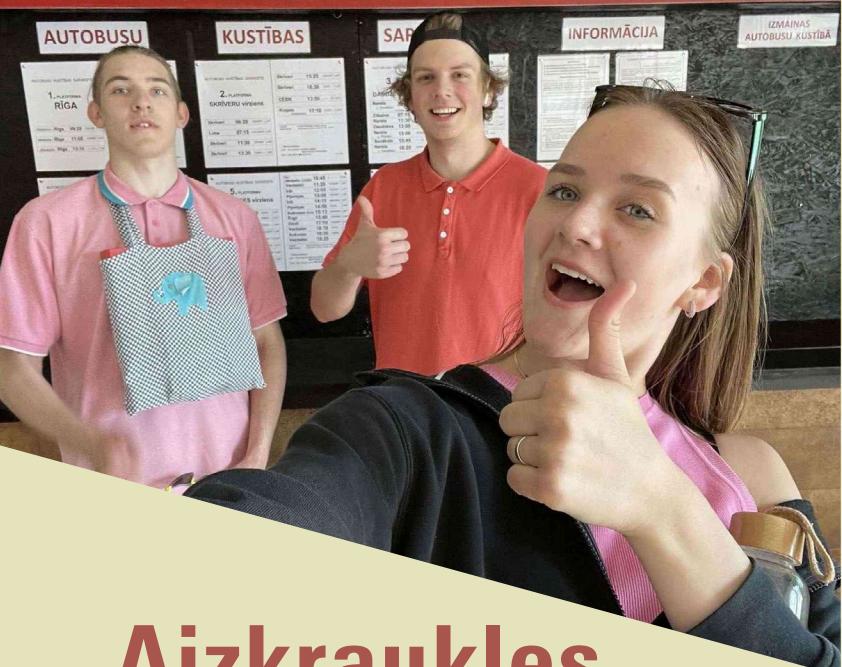

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Lai skaidrotu aktuālas tēmas sabiedrības dzīvē, vērtīgi ir netikai sniegt teorētisku informāciju, bet arī dot iespēju uzziņāt par kādu konkrētu pieredzi, tiekoties ar cilvēkiem, kas to piedzīvojuši.
- Nav jābaidās uzrunāt spilgas personības un aicināt tikties. Šie cilvēki ir atsaucīgi, un viņu pieredze jauniešiem sniedz līdzpārdzīvojuma sajūtu notiekošajam citu cilvēku dzīvē, liek vērtēt savas iespējas ietekmēt taisnīgumu un cilvēktiesību ievērošanu.
- Mācot par aktuālo, ir jāmāca arī vērtēt informācijas ticamību un to, kā tiek ietekmēta cilvēku uztvere.

ORIENTĒŠANĀS SPĒLE

Aizkraukles
novada
vidusskola

2024

"VIENOTI DAŽĀDĪBĀ"

Uzzināsiet: kā sportiskā gaisotnē, izmantojot orientēšanās spēles elementus, organizēt pilsētvidē komandu pasākumu un iepazīt dažādību aktīvā un dalībniekus iesaistošā veidā.

JŪLIJS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Imants, Ingars, Intars, Rimants 1	Ilvars, Halina, Lauma 2	Benita, Emerita, Everita, Verita 3	Uldis, Ulvis, Sandijs, Sandis 4	Andžejs, Andžs, Edīte, Esmeralda 5	Anrijs, Arkādijs 6	Alda, Maruta 7
Ada, Adele, Antra 8	Asna, Asne, Zaiga 9	Lija, Odrīja, Olivers, Olīvija 10	Leonora, Svens 11	Indriķis, Ints, Namejs 12	Margarita, Margrieta 13	Anvars, Oskars, Ritvars 14
Egija, Egmonts, Egons, Heinrihs, Henriks 15	Estere, Hermīne, Liepa 16	Aleksējs, Aleksis, Alekss 17	Rozālija, Roze 18	Digna, Jautrīte, Kamila, Sāra 19	Ramona, Ritma 20	Meldra, Meldris, Melisa 21
Marija, Mariika, Marina 22	Magda, Magdalēna, Magone, Mērija 23	Krista, Kristiāna, Kristiāns, Kristīna, Kristīne 24	Jēkabs, Žaklīna 25	Ance, Anna, Annija 26	Dita, Dite, Marta 27	Cecīlija, Cilda 28
Edmunds, Edžus, Vidmantis 29	Regnārs, Renārs, Valters 30	Angelika, Ruta, Rūta, Sigita 31				

Pasākuma vizītkarte

Orientēšanās spēlē piedalījās 7., 8. klašu un 10., 11. klašu skolēnu komandas. Katra komanda savā vizuālajā tēlā atspoguļoja kādu no dažādības aspektiem.

Projekta komanda pirms spēles uzsākšanas iekārtoja pilsētā piecas orientēšanās spēles stacijas, kuru atrašanās vieta bija jāuzmin. Katra komanda pēc aprakstiem meklēja stacijas, katrā stacijā veica uzdevumus un uzņēma fotogrāfiju, tajā iekļaujot ideju par dažādību un iecietību tā, lai fotogrāfijā būtu redzami arī komandas dalībnieki.

Lai atrastu staciju "Izzini dažādību", dalībniekiem bija jādodas uz vietu pilsētā, kur dažādu tautību cilvēki var satikties kopīgu tradīciju kopšanai un iepriecināt ar tām citus. Te bija jāatpazīst Eiropas valstu nacionālo simbolu attēli un jāsavieno ar atbilstošiem aprakstiem. Stacija "Saproti dažādību" tika meklēta vietā, kur Aizkraukles pilsētā

tieka pieņemti visi novadam nozīmīgākie lēmumi, kas nodrošina visām tautībām un sociālajām grupām vienlīdzīgas tiesības. Te bija jādemonstrē izpratne par cilvēktiesību pamatlēdzieniem. Lai nonāktu stacijā "Nogaršo dažādību", bija jāatmin mīkla, kur pilsētā ir iespēja palutināt garšas kārpīnas ar dažādu tautu ēdienu. Te jautrā gaisotnē tika pētītas ēdienu receptes, lai atpazītu dažādu valstu tradicionālos ēdienus. Stacija "Ceļojums pa Eiropu" atradās vietā, kur Aizkrauklē satiekas cilvēki, lai dotos tuvākos un tālākos ceļos ar sabiedrisko transportu. Te jaunieši savietoja attēlus, kas raksturo citu kultūru tradīcijas un simbolus, ar tiem atbilstošiem aprakstiem. Latvijas tradīcijas raksturojošiem attēliem dalībnieki paši domāja savu aprakstu. Stacijā "Sadzirdi dažādību" varēja pārbaudīt erudīciju un atpazīt citu tautu valodu un tām raksturīgo mūziku.

Aizkraukles novada vidusskola

ORIENTĒŠANĀS SPĒLE "VIENOTI DAŽĀDĪBĀ"

Komanda

Gunīta Elksne,
Līga Grazenoviča,
Inese Keiša

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Izglītojošas aktivitātes lieliski ir organizēt pilsētvidē. Skolēni šādā veidā var mācīties ieraudzīt dažādību vidē, kurā viņi dzīvo, un uz savu pilsētu paraudzīties no cita skatpunkta. Darbošanās pilsētvidē sniedz arī iespēju komunicēt ar vietējās sabiedrības cilvēkiem.
- Skolēnu darbošanās komandās ļauj vairāk iepazīt citu un saliedē kolektīvu. Sacensību un spēļu elementi aizrauj jauniešus un ikvienam liek aktīvi līdzdarboties uzdevumu veikšanā.
- Uzdevumu tematiska izkārtošana stacijās palīdz mācīt sarežģītas tēmas neformālā gaisotnē.

Rīgas 33. vidusskola

2024

PASĀKUMS

"KULTŪRU TIĶŠANĀS"

Uzzināsiet: kā, izmantojot kulināro mantojumu un tradicionālu ēdienu gatavošanas receptes, darboties praktiski un tuvināt cilvēkus, lai pamanītu un cienītu daudzveidību sev līdzas.

AUGUSTS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	SVĒTDIENA
Arvils, Osvalds	Aisma, Askolds	Alfrēds, Fredis, Madars	Albīna, Albīns	1 Normunds, Stefans	2 Augsts	3 Romāns, Romualda, Romualds
5	6	7 Mudīte, Vladislava, Vladislavs	8 Genovefa, Genoveva, Madara	9 Audra, Audris, Brencis, Inuta	10 Olga, Liega, Zigita, Zita	4 Elena, Ellena, Helēna, Liena, Liene
Klāra, Vizma	Elvīra, Rēžija, Velga	Virma, Zelma, Zemgus	Dzelde, Zelda, Zenta	15 Astra, Astrīda	16 Olegs, Vineta	11 18
12 Imanta, Melānija	13 Bernhards, Boriss, Rojis	14 Janīna, Linda	21 Everts, Rudīte	22 Ralfs, Valgudis, Vitālijs	23 Bērtulis, Boļeslav	17 Ivonna, Ludis, Ludvigs, Patriks, Patrīcija
19 Broņislava, Broņislavs, Natālija, Tālīja	20 Alens, Jorens, Žanis	21 Augste, Guste	28 Aiga, Armīns, Vismants	29 Alvis, Jolanta, Samanta	30 Aigars, Vilma	25 31

Pasākuma vizītkarte

Rīgas Bolderājas Jaunās pamatskolas pagalmā pasākumā "Kultūru tikšanās" tikās Rīgas 33. vidusskolas, Rīgas Bolderājas Jaunās pamatskolas un Rīgas 80. vidusskolas skolēni. Tikšanos kuplināja un kultūru dažādību ar savu pieredzi pārstāvēja arī Ukrainas skolēni un viņu mammas.

Iepazīstoties skolēni demonstrēja pašu sagatavotās prezentācijas par latviešu, ukraiņu un krievu tautas tradīcijām, kultūru, kopīgi dziedāja grupas "Prāta vētra" dziesmu un dejoja latviešu tautas deju "Tūdaliņ tagadiņ". Mājinieki viesmīlīgi iepazīstināja ar Bolderājas Jauno pamatskolu, tās apkārtni un parku. Dalībnieki diskutēja par iespējām, kādas bērniem dažādās pasaules valstis ir attīstīt savas spējas un nodarboties ar to, kas viņiem patīk. Kopīgi uzdevumi par dažādu tautu tradīcijām tuvināja jauniešus un veidoja sākumu jaunām draudzībām.

Kamēr skolēni pildīja izzinošos uzdevumus, ukraiņu skolēnu mammas uz atklātas uguns gatavoja tradicionālo ukraiņu boršču, noteiktā secībā pievienojot buljonam kartupeļus, kāpostus, apceptus burkānus, sīpolus, bietes,

garšvielas un citas sastāvdaļas. Lieki teikt, ka zupa izdevās brīnumaini garda un smaržīga.

Pēc sātīgās zupas baudīšanas jaunieši izmēģināja savas kulinārās prasmes un piedalījās tradicionāla Latvijas saldā ēdienu – rupjmaizes kārtojuma – gatavošanā. Ja sākotnēji Ukrainas skolēni uz rupjmaizes kārtojumu raudzījās ar aizdomām, tad pēc tā nogaršošanas sāka gatavot papildporcijas.

Pasākuma noslēgumā katrs dalībnieks saņēma "brīnumputna" spalvas, kas deva iespēju piepildīt divas karstākās vēlēšanās. Emocionāls bija brīdis, kad klātesošie sadevās rokās un vienojās, ka visiem viskarstākā vēlēšanās ir miers līdzās un tas, lai Ukrainā nebūtu kara!

Dalībnieki atzina, ka pasākums bija izdevies: tika uzzināts daudz jauna par kultūras tradīcijām, iegūtas iemaņas Ukrainas nacionālā ēdienu boršča un Latvijā populārā rupjmaizes kārtojuma gatavošanā, iegūti jauni draugi un stiprināta pārliecība, ka miers ir būtisks cilvēktiesību garants.

Paldies Rīgas Bolderājas Jaunās pamatskolas direktorei Rutai Dzenei par atsaucību un ieinteresētību!

PASĀKUMS "KULTŪRU TIKŠANĀS"

Komanda

Anita Japiņa, Ingrīda Karašova,
Vitālijs Nosovs, Ruta Dzene,
Olga Golubeja, Irina Zasimenko,
Olha Vasiljenko, Ivanna Korolova

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Kulinārā pieredze un ēdiens ir labs sākums sarunām par kultūru dažādību un tradīcijām. Ēdienu kopīga gatavošana un tā baudīšana veicina savstarpēju sapratni un toleranci.
- Rīkojot pasākumus neformālā gaisotnē, būtiska nozīme ir piemērotas vietas izvēle. Īpaši āra pasākumu organizēšanā jāizvērtē, kur notiks izzinošas aktivitātes un kur varēs darboties praktiski.
- Skolēnu vecāki ir lielisks atbalsta resurss, ko var izmantot, mācot par dažādību. Dažkārt vecāki ir jāiedrošina piedalīties, taču rezultātā ieguvēji būs visi – gan skola, gan skolēni, gan viņu vecāki.

KULTŪRU TIKŠANĀS

Gulbenes novada vidusskola

2024

RADOŠAJĀ DARBNĪCĀ "ZIEDĒT"

Uzzināsiet: kā skolas projekta komanda kopā ar dažādu tautību skolēnu vecākiem caur sportiskām un mākslinieciskām aktivitātēm piedāvā gūt ieskatu dažādu kultūru vērtībās un apgūt interesantas prasmes, palīdz veidot jaunas draudzības un risināt sarunas par dzīvi un tajā svarīgo.

SEPTEMBRIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Eliza, Lizete, Zete	Bella, Berta	Dzintara, Dzintars, Dzintra	Klaudija, Persijs, Vaida	Magnuss, Maignonis, Mariuss	Ermins, Regīna	Austrums, Ilmārs, Iluta
2	3	4	5	6	7	1
Bruno, Telma	Albertīne, Jausma	Signe, Signija	Erna, Eva, Evita	Iza, Izabella	Ilga	8
9	10	11	12	13	14	15
Asja, Asnate, Dāgs	Vaira, Vairis, Vera	Alita, Elita, Liesma	Muntis, Verners	Ginters, Guntra, Marianna	Mariss, Matīss, Modris	Maigurs, Māriica, Māris
16	17	18	19	20	21	22
Vanda, Veneranda, Venija	Agris, Agrita	Rauls, Rodrigo	Gundars, Knuts, Kurts	Ādolfs, Ilgonis	Lana, Sergejs, Svetlana	Mihails, Mikus, Miks, Mikelis
23	24	25	26	27	28	29
Elma, Elna, Menarda	30					

15. septembris

Starptautiskā demokrātijas diena

Tiek atzīmēta kopš 2007. gada. Pievērš uzmanību demokrātijas vērtībām un principiem.

Pasākuma vizītkarte

Gulbenes novada vidusskolas Pagalma svētkos projekta komanda kopā ar audzēkņiem organizēja radošo darbnīcu ar nosaukumu "Ziedēt". Parādīt un iemācīt savai kultūrai raksturīgo laipni bija piekrituši skolēnu vecāki. Artema mamma Marina mācīja darināt ukraiņu draudzības rokassprādzēs no krāsinām atlasa lentītēm. Interese bija tik liela, ka nācās saukt talkā arī citas ukraiņu mammas. Savukārt mākslinieciski noskaņotajiem apmeklētājiem bija iespēja ar projekta komandas atbalstu darināt auduma gleznas, attēlojot tajās latviešu, baltkrievu un ukraiņu nacionālos ziedus – pīpenes, rudzupuķes un saulespuķes. Daudzi dalībnieki īpaši priečājās par to, ka pašu pītās rokassprādzēs un ziedu gleznas būs jaukas dāvanas gaidāmajā Mātes dienā.

Violas tētis Sergejs un mamma Evita organizēja aizraujošu spēli "Buļba". Tā pulcēja gan tos, kuriem bija svarīgs

sportiskais azarts, gan tos, kuriem īpaši vilinošas likās sarūpētās saldās balvas. Pie tām tika visi, kas piedalījās spēlē. Tās gaitā vairākās spraigās sacensību kārtās tika noskaidrots kartupeļu ātrāsīšanas čempions. Par čempioni kļuva mamma Anita Rauza, kura 50 kartupeļus spainī spēja ielasīt nieka 24,35 sekundēs.

Praktiskā darbošanās radīja atraisītu un draudzīgu atmosfēru sarunām par to, cik viegli vai grūti ir iedzīvoties Latvijā, iejusties šejienes dzīvē; par stereotipiem, no kuriem nav pasargāti pat visatvērtākie prāti; par to, ka ģimene, veselība, izglītība, miers un labklājība ir tās vērtības, uz kuru pamata dažādu tautību un kultūru cilvēki var būvēt savu dzīvi kopā. Gan organizatori, gan dalībnieki bija vienisprātis, ka mūsdienu pasaule kopienas bagātība ir tās dažādībā.

KULTŪRU TIKŠANĀS RADOŠAJĀ DARBNĪCĀ "ZIEDĒT"

Komanda

Alīja Grīnberga, Aiga Ramane, Iluta Podziņa, Dāvis Žīds, Rolands Blūms, Agnese Beča, Marina un Artems Holenkovi, Sergejs un Evita Petručēnas

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Vecāki ar prieku iesaistās pasākuma organizēšanā un vadīšanā, ja tas viņiem sniedz iespēju iepazīstināt ar savas kultūras tradīcijām, saviem talantiem un prasmēm. Būtiski ir potenciālos dalībniekus uzrunāt personīgi, nevis caur kolektīvām vēstulēm vai aicinājumiem.
- Mākslinieciska un sportiska rakstura aktivitātes vislabāk ļauj ne-pazīstamiem cilvēkiem iepazīt citam citu un atvērties sarunām.
- Iespēja paņemt līdzī no pasākuma skaistu paša gatavotu lietu (gleznu, rokassprādzi) rada papildu motivāciju piedalīties un iesaistīties.

KULTŪRU SATIKŠANĀS

Bauskas
2. vidusskola
2024

EIROPAS DIENĀ

Uzzināsiet: kā Eiropas dienas pasākumā integrēt aktivitātes, kas rada padziļinātu izpratni par Eiropas kultūru daudzveidību, mudina to iepazīt un veidot atvērtu prātu saskarsmei ar citu kultūru nesējiem, kurus nākotnē var nākties sastapt mācību, darba un personīgajā dzīvē.

OKTOBRIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Daumants, Druvvaldis	Lāsmas, Zanda, Zandis	Ilma, Skaidrīs	Elza, Ilizana	Dmitrijs, Francis, Modra	Amālijas, Amēlijas	Monika, Zīlga, Zīlsga
7	1	2	3	4	5	6
Minna, Vilhelmine	Aina, Anete	Elga, Elgars, Helga	Arvis, Arvids, Druvis	Monta, Silva, Tince	Kira, Valfrīds	Irma, Mirga
14	8	9	10	11	12	13
Urzula, Severīns	Eda, Hedvīga, Helvijs	Daiga, Dinārs, Dinija	Gaitis, Gaīts, Karīna	Erlends, Lūkass, Rolanda, Rolands, Ronalds	Droisma, Drosmis, Eīna	Leonīda, Leonīds
21	15	16	17	18	19	20
Antonīna, Ninona, Ņīna, Oksana	Aīrisa, Īrīda, Īrīsa	Daina, Dainida, Dainis	Modrīte, Mudrīte, Renāte	Beatriše, Beāte	Amanda, Amanta, Kaiva	Irita, Ita, Lilita
28	22	23	24	25	26	27
Adīna, Nadīna, Ulla	Elva, Elvijs, Elvis, Laimis, Laimonis	Rinalda, Rinalds, Valts	31	1. oktobris	Starptautiskā senioru diena	
ledibināta 1990. gadā, lai paaugstinātu izpratni par gados vecu cilvēku situāciju un viņu ieguldījumu sabiedrības dzīvē.						

Pasākuma vizītkarte

7.–11. klašu skolēni Eiropas valstu un kultūru dažādību svinēja, atzīmējot Eiropas dienu. Katra klašu komanda iepazīstināja pārējos dalībniekus ar kādu no Eiropas tautām un kultūrām. Komandu galdiņus skolas pagalmā rotāja Eiropas valstu karogi, oriģināli suvenīri un nacionālie ēdieni, fonā skanēja dažādiem Eiropas reģioniem raksturīga mūzika. Skolēni prezentēja kultūras, arī darbojoties praktiski – aicinot citus pasākuma dalībniekus pievienoties un iesaistīties attiecīgās valsts dejā, dziesmā vai rotaļā.

Lielisku azarta devu pasākumam piešķīra piedalīšanās dažādības viktorīnā, kurā nācās atbildēt uz jautājumiem par cilvēktiesībām un iecietību, kā arī demonstrēt izpratni par Eiropas tautām, valstīm un valodām. Pasākuma noslēgumā gandarījumu deva glītie atzinības

raksti un dāvaniņas. Ieklausīties un novērtēt citu paveikto mācīja balsošanas rezultātā klašu komandām piešķirtās "simpātiju balvas".

Eiropas dienas pasākums skolēniem ļāva saprast, ka, lai gan etniskie un vēstures procesi šajā pasaules daļā ritējuši cieši līdzās, Eiropa spējusi saglabāt unikālu un iedvesmojošu kultūru daudzveidību. Citu kultūru pazīšana un novērtēšana ir galvenais priekšnoteikums, lai veidotu cieņpilnas attiecības starp valstīm un dažādu tautu cilvēkiem. Gūtās zināšanas skolēniem noderēs gan piedaloties starptautiskos projektos, gan ceļojot, gan mācoties un strādājot citur Eiropā.

KULTŪRU SATIĶŠANĀS EIROPAS DIENĀ

Komanda

Natālija Matulēviča,
Sanita Brūdere,
Irina Kirkila

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Pasākumā, kurā iesaistīti vairāki simti skolēnu un vairāki desmiti skolotāju, izdošanās priekšnoteikums ir savlaicīga plānošana un strikta laika režīma ievērošana.
- Labos laikapstākļos skolas ārtelpas izmantošana būtiski palielina aktivitāšu daudzveidību, paver iespēju kustībām, atraktivitātei un plašāka viesu loka uzaicināšanai.
- Ir vērts ar svaigu skatu aplūkot tradicionālos datumus skolas aktivitāšu kalendārā un piešķirt tiem jaunu formātu. Izdošanos šoreiz sekmēja arī sacensības elements un visu klātesošo aktīva iesaiste.

SARUNU PĒCPUSDIENA

Kuldīgas Centra vidusskola

2024

"DZĪVES PIEZĪMES VENTSPILS IELAS PAGALMĀ"

Uzzināsiet: kā neformālā sarunā paplašināt redzesloku un zināšanas par citām kultūrām, uzklausot to cilvēku personisko pieredzi, kas kādu laiku dzīvojuši, strādājuši vai mācījušies citā valstī.

NOVEMBRIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Atis, Oto, Otomārs	Lote, Šarlote	Leo, Leonarda, Leonards, Leons, Linards	Helma, Lotārs	Ikars	1 Dzīle, Viva, Vivita	2 Dagnija, Ērika
4	5	6	7	8	9	10 Marks, Markuss, Mārcis, Mārtiņš
Nellija, Ojārs, Rainers	Kajja, Kornēļija	Eižens, Jevgenija, Jevgenijs	Fricis, Vikentījs, Vincentis	Leopolds, Unda, Undīne	15 Banga, Glorija	16 Hugo, Uga, Uģis
11	12	13	14	15	16	17
Aleksandrs, Brīve, Doloresa	Betija, Elizabete, Liza, Lize	Anda, Andīna, Vigo	Andis, Zeltīte	21 Aldis, Aldris, Alfons	22 Zigfrīda, Zigrīda, Zigrīds	23 Velda, Velta
18	19	20	21	22	23	24
Kadrija, Kate, Katrīna, Katrīne, Trīne	Konrāds, Sebastians	Lauris, Norberts	Olita, Rita, Vita	28 Andrejs, Andrievs, Andris	29	30
25	26	27	28	29		

16. novembris

Starptautiskā iecetības diena

Tiek atzīmēta kopš 1996. gada; datums izvēlēts par godu UNESCO Konstitūcijas parakstīšanai.

Pasākuma vizītkarte

Pasākums tika atklāts ar aicinājumu apmeklēt skolēnu veidoto fotoizstādi "Es. Tu. Mēs". Tajā bija radoši tverti fotomirkļi, kas atspoguloja dažādību Kuldīgā, atklājot jauniešu skatījumu uz pasauli līdzās. Apmeklētāji balsojot izvēlējās labāko, daudzveidību apliecināšāko fotogrāfiju.

Sarunu pēcpusdienā skolēni tikās ar Kuldīgas jauniešiem, kuri kādu laiku dzīvojuši un darbojušies ārpus Latvijas – ASV, Japānā un Dānijs. Lai ieinteresētu klātesošos, pasākuma vadītāji – 11. klases jaunieši – bija sagatavojuši raksturojošus atslēgvārdus, pēc kuriem vajadzēja atminēt valsti un kultūru, kuru viesi pārstāvēja. Aicinātie pasākuma viesi bija saistīti ar Kuldīgu, te dzīvojuši, mācījušies un arī šobrīd aktīvi iesaistītiās vietējās kopienas dzīvē. Egija iepazīstināja ar savu kultūras pieredzi Japānā. Ieskats Japānas tradīcijās, cilvēku vērtībā ikvienu rosināja padomāt par cilvēcību, iejūtību un uzmanību savstarpējā saskarsmē.

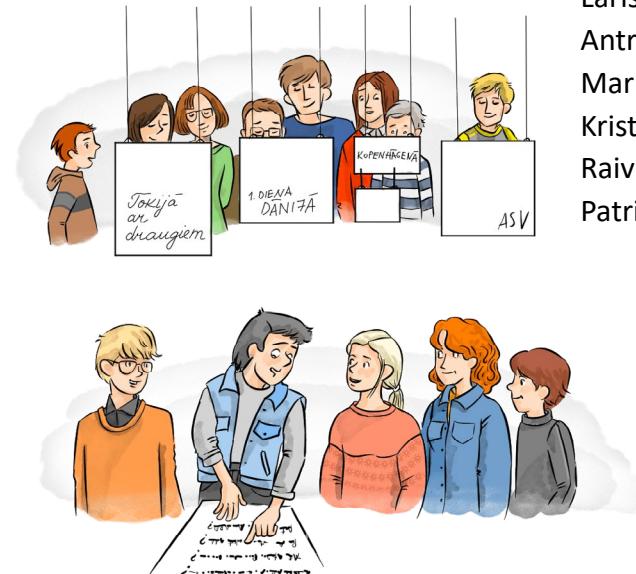
Ugīs, kurš mācījies un strādājis ASV, klātesošos iedvesmoja apliecinot, ka jauni izaicinājumi ir pa spēkam ikviens, ja vien tici sev un droši ej pretī mērķim. Jurģis, stāstot par savu mācīšanās pieredzi Dānijs, rosināja domāt, ko nozīmē tolerance, kā saskarsmē ar citiem cieņpilni saglabāt savus uzskatus un respektēt citu cilvēku viedokļus.

Lai paplašinātu sarunu tematiku un ikvienu klātesošo iesaistītu jautājumu uzdošanā, pasākuma vadītāji bija sagatavojuši "Sarunu ēdienkartes" jautājumus, kurus klātesošie varēja papildināt. Jaunieši diskutēja par to, ko nozīmē pieņemt atšķirīgo, kas ir tolerance un kādi abpusēji ieguvumi rodas kultūru saskarsmē. Izvēlētais netradicionālais domu apmaiņas formāts "Sarunu ēdienkarte" rosināja dalīties atklātās un personiskās atziņās par vērtībām un izaicinājumiem, kas rodas kultūru saskarsmē.

SARUNU PĒCPUSDIENA "DZĪVES PIEZĪMES VENTSPILS IELAS PAGALMĀ"

Komanda

Larisa Flugrāte,
Antra Spulē,
Marita Berke,
Kristers Gelzis,
Raivis Vjaksa un
Patriks Zīverts

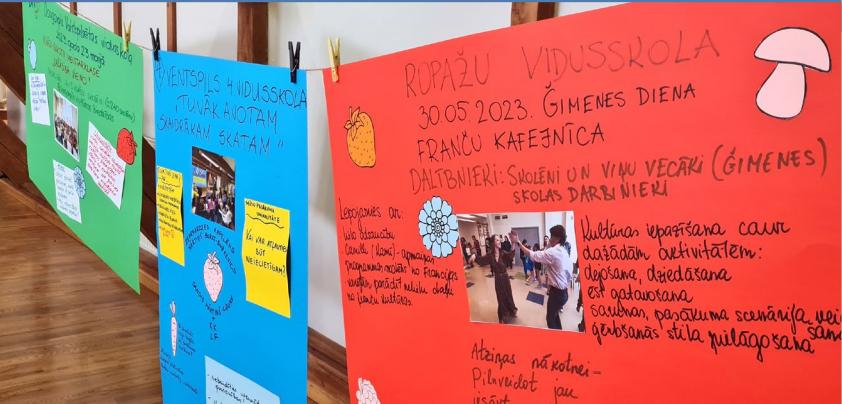

Pieredze, kas var noderēt citiem

- Panākumu atslēga bija atbildības deleģēšana jauniešiem, viņu iesaistīšana pasākuma scenārija sagatavošanā un pasākuma vadīšanā.
- Jauniešu – vietējās sabiedrības viedokļu līderu – uzaicināšana viesu statusā, lai dalītos starpkultūru pieredzē, deva skolēniem iespēju iepazīt kopienā zināmu cilvēku pieredzes stāstus, kas ir daudz personiskāki un uzrunājošāki.
- Pasākums izdevās arī tāpēc, ka bija optimāls apmeklētāju skaits un veidojās personisks kontakts starp viesiem un auditoriju, dodot iespēju dalībniekiem jautāt un tādējādi noteikt sarunas virzību.

SKOLU KOMANDU ATZINĀS

2024

ATZINĀS

PAMĀCOŠI
GANDARĪJUMS
LABSAJŪTA
VIEGLI
AIZKUSTINOŠI
INTERESANTI
NETICAMI LABI

IEDVESMOJOŠI
PRIEKS
IZAICINĀJUMS
SALIEDĒJA
SPRAIGI
SAVIŅOJOŠI
PĀRSTEIGUMI

DZIĻŠ SATURS
RADOŠI
DAŽĀDĪBA
PIEREDZE
EMOCIJAS
UNIKĀLI

DECEMBRIS

Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena	Sestdiena	Svētdiena
Meta, Sniedze	2 Evija, Jogiņa, Raita	3 Baiba, Barba, Barbara	4 Klaudijs, Sabīne, Sarma	5 Niklāvs, Nikola, Nikolajs, Niks	6 Anta, Antonija, Dzirkstīte	1 Arnolds, Emanuels
Sarmīte, Tabita	9 Guna, Judite	10 Valdemārs, Valdis, Voldemārs	11 Iveta, Otilija	12 Lūcija, Veldze	13 Auseklis, Gaisma	7 Gunārs, Gunis, Vladimirs
Alvine	16 Hilda, Teiksmā	17 Kristaps, Kristers, Kristofers, Kristiņš	18 Lelde, Sarmis	19 Arta, Minjona	20 Saulcerīte, Tomass, Toms	14 Hanna, Jana, Johanna
Balva, Viktorija	23 Ādams, Ieva	24 Larisa, Stella	25 Dainuvīte, Gija, Megija	26 Elmārs, Helmārs, Inīta	27 Inga, Ingeborga, Irvīta, Irvīta	22 Saule, Saulvedis
Daniela, Daniels, Dāniels, Dāvids	30 Kalvis, Silvestrs, Silvis	31				29 Ilgona, Solveiga
10. decembris Starptautiskā cilvēktiesību diena						

Šajā dienā 1948. gadā ANO Ģenerālā Asambleja pieņēma Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju.

Skolu komandu atziņas pēc kultūru tikšanos pasākumiem

1. Izdošanās priekšnoteikumi

- Savlaicīga un rūpīga plānošana.
- Sadarbība un atbildības deleģēšana jauniešiem.
- Organizēja jaunieši, kuri bija piedalījušies projekta iepriekšējās norisēs un dziļi izprata projekta ideju.
- Pozitīva un motivējoša atmosfēra.
- Lieliska sadarbība ar skolēnu pašpārvaldi.
- Atbildīga komanda, atsaucīgi vecāki – darbnīcu vadītāji – un neticami plaši pārstāvēta vietējā sabiedrība, kas deva papildu uzrāvienu un enerģiju.
- Aizraujoša diskusijas tēma un viesi – interesantas personības.
- Ieguldīts ļoti, ļoti liels sagatavošanas darbs.
- Uzticēšanās skolēniem, un rezultātā – liela viņu atbildības sajūta.

2. Izaicinājumi

- Radīt iekļaujošu un pieņemošu atmosfēru cilvēkiem, kas pārstāv tik plašu dažādību.
- Aktivitāšu izvēle, jo bija ļoti atšķirīgs dalībnieku vecums.
- Mainīgie ārējie apstākļi – skolotāju streiks, pēkšņā hokeja brīvdiena.
- Spēt iedvesmot citus skolas kopienai piederīgos, pārliecināt, ka šis mums visiem ir ļoti svarīgi.
- Laika menedžments gan sagatavošanās posmā, gan pasākumā.
- Pierunāt un iedrošināt kopienas pārstāvjus piedalīties un dalīties savos sarežģītajos stāstos.
- Nonākt līdz idejai, kuru atbalsta vairākums.
- Sagatavot interesantus, jēgpilnus uzdevumus, lai gandarījums ir visiem.
- Nepieciešamība sadarboties ar pašvaldību, citām vietējās kopienas organizācijām.

3. Kāda veida dažādība bija klātesoša pasākumos?

Starpkultūru komunikācijas un iecietības sekmēšanas aktivitātes vietējās kopienās

Aktivitāšu formas

- Sarunu pēcpusdienas
- Ceļojošas izstādes
- Tradicionālo amatu un rokdarbu darbnīcas
- Nacionālo deju un rotaļu vakari
- Kulinārā mantojuma meistarklases (gatavošana, degustācija)
- Dzīvā bibliotēka ar kultūras nesēju piedalīšanos
- Orientēšanās sacensības pilsētvidē
- Izlaušanās istaba
- Pagalma svētki
- Ģimeņu diena
- Komandu stafetes
- Debates ar politiķiem
- Viktorīnas, stafetes

Aktivitāšu vietas

- Skolas zāle, pagalms, pagrabs
- Pilsētas jauniešu māja
- Vietējais muzejs, bibliotēka, kultūras centrs
- Parks, skvērs, dabas objekts
- Vietējais uzņēmums, lielveikals
- Nacionālās kultūras biedrības telpas
- Stadions, sporta zāle
- Dzelceļa stacija, pārceltuve pie upes

Kas jāņem vērā, lai vecāki un vietējā daudzkultūru kopiena labprāt piedalītos skolas organizētā pasākumā (Projekta dalībnieku pieredzē balstītas atziņas)

- Iesaistīt vecākus kā dalībniekus un vadītājus, nevis tikai kā skatītājus un baudītājus.
- Iesaistīt iespējami plašāku skolēnu un jauniešu loku, tad vecāki labprāt nāk uz pasākumu, lai redzētu sava bērna veikumu.
- Pozitīva pasākuma reklāma, kas nāk no pašiem jauniešiem.
- Aicināt un iedrošināt, stāstīt, cik tas ir svarīgi mums visiem – iepazīt citam citu, saprast, pieņemt un respektēt dažādo katrā tautā.
- Personīgas uzrunas, sarunas un stāsti.
- Jauniešu iesaiste organizēšanā un temati, kas interesē kopienas pārstāvju.
- Iespēja dalībniekiem darboties praktiski un iegūt taustāmu, līdzī paņemamu rezultātu – pašu pītas rokassprādzes, glezniņas Mātes dienas sveicienam u. c.
- Savlaicīga informēšana par pasākumu pa dažādiem kanāliem.
- Pazīstamu cilvēku, vietējo autoritāšu līdzdalība, daudzveidīgs saturs.
- Uzrunāt individuāli, nosūtīt vēstules e-klasē, nosūtīt ielūgumus ar bērnu starpniecību, iesaistīt kādā aktivitātē.
- “Pieradināt”, veidot pasākumu kā tradīciju, kas atkārtojas regulāri.
- Radīt vieglu gaisotni un īpaši domāt par pozitīvu pieredzi pirmajā reizē.

Kādi ir galvenie šķēršļi citu tautību un kultūru cilvēku iesaistē skolas organizētos pasākumos

- Valodas barjera.
- Priekšstatī un stereotipi, ka mums nav nekā kopīga.
- Pašu bailes un nevēlēšanās uzņemties iniciatīvu, aicināt visus kopā.
- Radīt pārliecību citu kultūru cilvēkos, ka viņi ir īpaši ar savu kultūras, valodas un dzīves pieredzi un var ar to dalīties.
- Cittautieši kopienās un skolās veido savas mikro kopienas, kurās nereti jūtas pašprietiekamas.
- Nezināšana, pa kādiem ceļiem šos cilvēkus sasniegt un uzrunāt.
- Valodas barjera un kopienu atšķirīgās tradīcijas.
- Šaubas par politisko kontekstu, piedāvātā saturu un saskarsmes neprognozējamības sajūta.
- Uzdrīkstēšanās spert pirmo soli – aicināt, lai līdzās dzīvojošie dažādu tautību cilvēki prezentē sevi un savu kultūru.
- Psiholoģiskā barjera. Piemēram, ukraiņi ir ļoti noslēgti pēc piedzīvotajām kara šausmām, viņiem grūti atvērties.
- Nepieciešams pamatlīdzīgs sagatavošanās darbs – citu kultūru cilvēki parasti iesaistās, ja viņus uzrunā personīgi.
- Organizētāju bailes un nepietiekama starpkultūru saskarsmes pieredze.

Būtiskais par cilvēktiesībām

Ko jaunieši vēlas mācīties par cilvēktiesībām

KĀ
KĀDI
KĀPĒC
KĀDAS
KĀPĒC
KĀDI
VAI
KO
KĀPĒC

- Kā izveidot sabiedrību, kura būtu brīva no diskriminācijas?
- Kādi ir iemesli cilvēku diskriminācijai un kā panākt, lai cilvēktiesības netiku pārkāptas?
- Kāpēc rodas stereotipi?
- Kādas ir iebraukušo cilvēku cilvēktiesības?
- Kāpēc liekas, ka bērniem ir mazāk cilvēktiesību?
- Kādi likumi cilvēkam jāzina, lai varētu sevi aizsargāt?
- Vai visās valstīs ir vienādas cilvēktiesības?
- Ko nozīmē vārda brīvība? Vai to var ierobežot?
- Kāpēc diskriminācija joprojām pastāv?

Cilvēktiesības

Cilvēktiesības ir ikvienam cilvēkam piemītošas visaptverošas tiesības, kas nav atkarīgas no valstiskās piederības, tautības, reliģiskās pārliecības vai dzimuma. Šīs tiesības nevar piešķirt, ierobežot, apmainīt vai pārdot. Regulē attiecības starp cilvēku un valsti.

Nozīmīgākie cilvēktiesību aizsardzības dokumenti

- ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija (1948)
- ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (1966)
- ANO Starptautiskais pakts par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (1966)
- ANO Bērnu tiesību konvencija (1990)
- Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (1950)
- Latvijas Republikas Satversme, VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības (1998)

Latvijas Republikas Satversmē garantētās cilvēktiesības

1. Aizsardzība pret diskrimināciju (91. p.)
2. Tiesības uz taisnīgu tiesu (92. p.)
3. Goda un cieņas aizsardzība (95. p.)
4. Privātās dzīves neaizskaramība (96. p.)
5. Domas, apzinās un reliģiskās pārliecības brīvība (99. p.)
6. Vārda brīvība, tiesības uz informāciju, cenzūras aizliegums (100. p.)
7. Tiesības vēlēt, tiesības piedalīties valsts un pašvaldību darbā (101. p.)
8. Tiesības apvienoties biedrībās, politiskajās partijās un citās organizācijās (102. p.)
9. Tiesības uz mierīgām sapulcēm, gājieniem un piketiem (103. p.)
10. Tiesības saņemt darbam atbilstošu samaksu (107. p.)
11. Tiesības streikot (108. p.)
12. Tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecumā, darbnespējā, bezdarbā u. c. (109. p.)
13. Tiesības uz bezmaksas pamatzglītību un vidējo izglītību (112. p.)
14. Tiesības mazākumtautībām attīstīt savu valodu un kultūru (114. p.)
15. Tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, saņemt informāciju par vides stāvokli (115. p.)

Metodiski ieteikumi jauniešu cilvēktiesību kompetences paaugstināšanai

Ieteikumi balstīti jauniešu attieksmes pret ie- cietību un diskrimināciju izpētes rezultātos. Izpēte tika veikta projekta “Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē” īstenošanas laikā projekta dalībskolās.

Lielākā daļa skolēnu atzīst, ka mācību stundās, publiskajā telpā, gímenes un draugu lokā vai citās situācijās ar cilvēktiesību tematiku ir saskarušies un jūtas informēti. Skolēni ir zinoši jautājumos par cilvēktiesību universālo raksturu, kā arī apzi- nās, ka cilvēktiesību aizsardzība ir valsts un starptautisko organizāciju kompetencē.

Skolēni ir salīdzinoši labi informēti par tādām cilvēktiesībām kā tiesības uz izglītību, taisnīgu tie- su, labvēlīgu vidi un vēlēšanu tiesībām. Salīdzinoši mazāka ir izpratne par ekonomisko, sociālo, darba un kultūras tiesību saikni ar cilvēktiesībām. Nenemot vērā, ka tieši šo tiesību īstenošana ir primāri saistīta ar skolēnu ikdienas dzīvi un karjeru, skolās ieteicams šīm jomām pievērst lielāku uzmanību.

Cilvēktiesību aizskāruma gadījumus jaunieši vislabāk atpazīst situācijās, kas saistītas ar viņiem tuvu vidi, – izglītību. Nepilnīga izpratne saistīta ar situācijām par cilvēku ar īpašām vajadzībām un senioru tiesībām, kā arī par gadījumiem, kad valsts īstenojusi savas tiesības uz īpašuma atsavi- nāšanu sabiedrības vajadzībām. Šo jomu izpratnei būtu mērķtiecīgi analizēt atbilstošas tiesību normas un tiesu praksi.

Diskriminācijas padziļinātai izpētei klasē var tikt pētīti tiesībsarga biroja gada pārskati, sūdzī- bu statistika un atzinumi, kā arī meklētas atbildes uz jautājumiem, kādi faktori veicina un kādi kavē cilvēku vēlmi diskriminācijas gadījumā vērsties pēc palīdzības, kā mūsu personīgā pieredze un sociāldemogrāfiskie faktori ietekmē to, kā vērtē- jam kādu problēmu.

Mācību aktivitātes skolas vidē – mācību stundas, jomas ekspertu pieaicināšana, klasses un skolas audzināšanas pasākumi – var būt efektīvi veidi, kā paaugstināt cilvēktiesību kompetenci. Skolā ieteicams atbilstoši apgūstamajam saturam vairāk pieaicināt ārējos cilvēktiesību jomas ekspertus, piemēram, tiesībsargājošo institūciju pārstāvus, cilvēktiesību jomas NVO aktīvistus u. c.

Skolu vidē nozīmīga ir mobinga (apcelšanas) problemātika. Tāpēc jautājumiem par aizskarša- nas novēršanu jārod plašāka vieta skolu izglītībā cilvēktiesību jomā. Klases audzinātāja stundas paver iespēju risināt konkrētas vienaudžu aizskar- šanas situācijas un meklēt risinājumus pozitīvu savstarpēju attiecību veicināšanai. Mācību stun- dās skolēnus var aicināt piedalīties simulācijas spēlēs, analizēt mobinga piemērus literāros dar- bos un vērtēt reālu mobinga situāciju pieredzi.

Mācību procesā veiksmīgi var izmantot cilvēku pieredzes stāstus, gadījumu analīzi, lai tādējādi skolēniem mācītu analizēt dažādas pārkāpumu situācijas un vērtēt to iespējamos risinājumus. Lielāku vērību ieteicams veltīt informēšanai, kur un kā meklēt palīdzību tiesību aizskāruma gadīju- mos. Īpaši būtiski ir skaidrot nevalstisko organizā- ciju lomu un iespējas saņemt atbalstu cilvēktiesī- bu aizskāruma gadījumos.

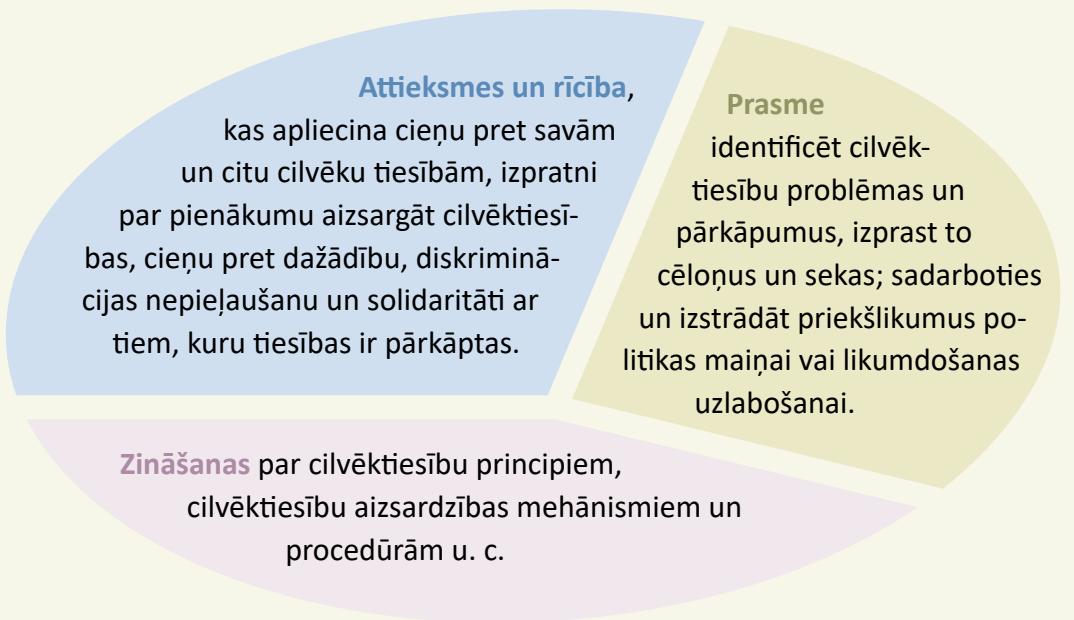
Plānojot skolēnu projektu darbus, pilsoniskās līdzdalības aktivitātes, izmantojama cilvēktie- sību tematika. To apliecina jauniešu vēlme ana- lizēt problēmu cēloņus un meklēt risinājumus to mazināšanai.

Cilvēktiesības izglītības dienaskārtībā

ANO Generālās asamblejas 2004. gadā pieņemtā Pasaules Cilvēktiesību izglītības programma pēctecīgi nosaka galvenos rīcības virzienus cilvēktiesību veicināšanai visās nozarēs:

- cilvēktiesību integrācija pamatzglītībā, vidējā izglītībā un augstākajā izglītībā;
- pedagogu, žurnālistu un citu jomā iesaistīto profesionāļu tālākizglītība u. c.

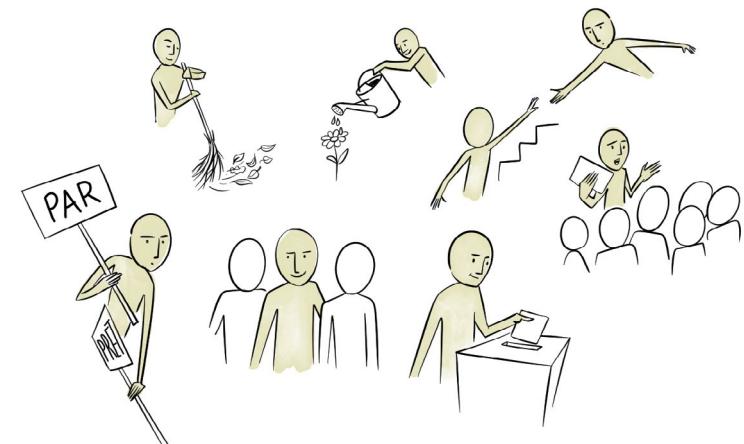
Zināšanas, prasmes un attieksmes, kas attīstāmas mācību procesā, lai tiktu īstenota līdzdalība cilvēktiesības atbalstošās aktivitātēs

ANO Pasaules Cilvēktiesību izglītības programma laika posmam no 2020. gada līdz 2024. gadam izvirza par prioritāti **jauniešu pilsoniskās līdzdalības un iesaistes veicināšanu cilvēktiesību jomā**, lai dotu iespēju jauniešiem būt aktīviem pilsoņiem, kas atbalsta savu un citu cilvēku tiesību ievērošanu, cienīšanu un aizsardzību.

Latvijas Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam paredz, ka jānodrošina integrēta mācību satura pieeja, kas veicina izpratni par

- cilvēktiesībām,
- dzimumu līdztiesību,
- miera un nevardarbības kultūru,
- kultūras daudzveidību, tās nozīmi ilgtspējīgā attīstībā u. c.

Atbilstoši pamatnostādnēs plānotajam ar cilvēktiesībām saistītie jautājumi – tolerance, nediskriminācija, sabiedrības daudzveidība, dzimumu līdztiesība u. c. – ir integrēti pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartos un programmu paraugos.

Ieskaņ cilvēktiesību izglītības mācību stratēģijās

Prāta vētra – jaunu ideju rosināšana un apkopošana. Var izmantot, lai meklētu risinājumus kādai problēmai vai rastu atbildes uz kādu jautājumu.

Diskusiju aktivitātes – informācijas analīze, komunikācija ar citiem cilvēkiem, dalīšanās ar viedokļiem. Izmantojamī dažādi diskusiju veidi, piemēram, paneļ-diskusija, akvārijs, trīs pret trīs diskusija, klusā diskusija.

Ranžēšana (sarindošana) – dažādu kāda jautājuma/problēmas aspektu izvērtēšana. Izmantojama kā diskusiju aktivitāte nelielās grupās. Ranžēšanas aktivitāšu piemēri: dimants, svarīgi/vidēji svarīgi/mazāk svarīgi, piltuve.

Kooperatīvā mācīšanās – saturski apjomīgu tematu apguve, kas palīdz iegūt zināšanas, kā arī stiprina sadarbības un komunikācijas prasmes. Kooperatīvās mācīšanās metožu piemēri: Zigzags, liksim prātus kopā, grafiti.

Gadījumu izpēte – juridisku problēmsituāciju, notikumu izpēte. Izmantojama dažādu juridisku situāciju analīzē, piemēram, vērtējot, vai ir noticis cilvēktiesību pārkāpums, kādas likuma normas ir vai nav pārkāptas. Var pētīt aktuālus reālus notikumus, kas saistīti ar cilvēktiesību pārkāpumiem.

Tiesas procesa simulācija – tiesas procesa atdarināšana pietuvināti realitātei, ko veic, balstoties uz juridisku kāzusu. Dalībnieki mācās, kā notiek lietas izskatīšana, kā puses veido argumentus, kā tiesa pieņem lēmumu u. c. Var izmantot gan reālas lietas, gan izdomātu scenāriju.

Lomu spēle – notikuma izspēle, kurā dalībnieki piedalās ar pieņemtām lomām. Palīdz iedziļināties problēmā, izprast to no dažādiem aspektiem. Dalībnieki iejūtas situācijās, paraugās uz tām ar citu cilvēku acīm.

Attēlu analīze – vizuālu avotu analīze. Dažādības tematikā plaši izmantojamas fotogrāfijas. Metode fotogrāfiju analīzei “Iekāpt attēlā” māca raudzīties plašāk, attīsta tēlaino domāšanu.

Problēmu risināšana – dažādu risinājumu meklēšana un vienošanās par labāko risinājumu. Izmantojama gan nelielās grupās, gan arī lielākā grupā.

Intervija, aptauja – izmantojama viedokļa, izpratnes izzināšanai par kādu aktuālu jautājumu. Dažādu jautājumu veidu izmantošana. Intervijas, aptaujas uzbūves principu apguve un pielietošana praksē.

Grafiskie organizatori – aplūkotā jautājuma vizualizācija un būtiskās informācijas atlase. Palīdz strukturēt tekstu u. c. informāciju. Grafisko organizatoru piemēri: Venna diagramma, secīgais grafiskais organizators, cēloņu/seku atspoguļojums.

Teksta lasīšana ar uzdevumu – juridisku u. c. satura tekstu lasīšana ar noteiktu uzdevumu. Iespējami dažādi paņēmieni, piemēram, galvenās domas noteikšana, teksta sadalīšana daļās, INSERT, virsraksta pievienošana.

Radošā rakstīšana – noteikta stila vai žanra teksta veidošana par apgūstamo tematu, piemēram, vēstule, ieraksts sociālajos tīklos, ielūgums, apsveikums.

Eksperts klasē – ārējo ekspertu, piemēram, NVO aktīvistu, valsts pārvaldes darbinieku, pašvaldības speciālistu, jaunatnes darbinieku, politiku, aicināšana uz skolu, lai gūtu plašāku informāciju par kādu cilvēktiesību jautājumu.

Starptautiskās dienas, kas veltītas dažādiem cilvēktiesību aspektiem. Idejas aktivitātēm skolā

Datums	Diena	Pamatinformācija	Idejas aktivitātēm	Datums	Diena	Pamatinformācija	Idejas aktivitātēm
4. janvāris	Starptautiskā Braila raksta diena	4. janvārī ir dzimis Luijs Brails, kurš izgudroja lasīšanas un rakstīšanas metodi neredzīgiem cilvēkiem. Diena ir atgādinājums par vajadzību pēc informācijas pieejamības neredzīgiem cilvēkiem.	Iepazīsti (mēģini izlasīt) Braila rakstu apkārtējā vidē (uz zāļu paciņām, lifta pogām u. c.).	20. marts	Starptautiskā Laimes diena	Pēc Butānas karalistes ierosinājuma 2012. gadā ANO dalībvalstis apstiprināja Laimes dienu, atgādinot, ka tiekšanās pēc laimes ir neatņemama katra cilvēka vēlme.	Izveido aptauju, lai noskaidrotu līdzcilvēku apmierinātību ar dzīvi. Izgūtos datus salīdzinī ar ANO Pasaules laimes ziņojuma datiem.
27. janvāris	Holokausta upuru piemiņas diena	1945. gada 27. janvārī tika atbrīvota Aušvicas-Birkenavas koncentrācijas nometne. Kopš 2005. gada tā ir ANO Starptautiskā holokausta upuru piemiņas diena.	Apmeklē piemiņas pasākumus, Žaņa Lipkes memoriālu. Izlasi Annas Frankas dienasgrāmatu vēstulei "Sētas māja".	21. marts	Starptautiskā rasu diskrimi- nācijas novēršanas diena	Dienai tiek atzīmēta kopš 1966. gada, pieminot to miernīcīgo protestētāju nošaušanu Dienvidāfrikā, kas vērsās pret aparteīdu.	Iepazīsties ar Nelsona Mandelas biogrāfiju. Izveido plakātu, kas vērsts pret rasismu.
21. februāris	Starptautiskā dzimtās valodas diena	1999. gadā pēc UNESCO iniciatīvas izveidota diena, lai veicinātu valodu daudzveidību.	Noskaidro, kādas dzimtās valodas ir tavas klases skolēnu ģimenēs. Iemācies vārdu <i>paldies</i> vismaz piecās dažādās valodās.	6. aprīlis	Starptautiskā sporta diena	Tiek atzīmēta kopš 2013. gada; aktualizē attīstības un sporta nozīmi miera, somiera veicināšanai	Uzaicini uz tikšanos skolā panākumus guvušus sportistus novadniekus. Sarīko draudzības sacensības ar moto "Sports vieno".

Starptautiskās dienas, kas saistāmas ar dažādiem cilvēktiesību aspektiem, var tikt iekļautas skolu mācību un audzināšanas darba plānojumā, un šajās dienās iespējams organizēt aktivitātes, lai pievērstu skolēnu uzmanību kādam aktuālam cilvēktiesību jautājumam.

Datums	Diena	Pamatinformācija	Idejas aktivitātēm	Datums	Diena	Pamatinformācija	Idejas aktivitātēm
21. maijs	Starptautiskā kultūru daudzveidības diena	Pirmo reizi tika atzīmēta 2002. gadā, lai svinētu kultūru daudzveidību.	Dalies ar savas ģimenes tradicionālajām ēdienā gatavošanas receptēm. Intervē savus vecākus vai vecvecākus par senām dzimtas amatū prasmēm.	15. septembris	Starptautiskā demokrātijas diena	Tiek atzīmēta kopš 2007. gada. Pievērš uzmanību demokrātijas vērtībām un principiem.	Uzaicini uz skolu vietējās NVO aktīvistu un noskaidro, kā NVO ietekmē vietējās kopienas dzīvi. Iepazīsties ar iniciatīvu platformas ManaBalss.lv darbību.
5. jūnijis	Pasaules vides diena	Tiek atzīmēta kopš 1973. gada, lai pievērstu uzmanību aktuālu vides jautājumu risināšanai, cilvēku tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē.	Sarīko kampaņu, kas veltīta kādam no šiem jautājumiem: pārtikas atkritumu samazināšana, tīrs ūdens, vietējo sugu saglabāšana, dižkoku pasargāšana u. c.	1. oktobris	Starptautiskā senioru diena	Iedibināta 1990. gadā, lai paaugstinātu izpratni par gados vecu cilvēku situāciju un viņu ieguldījumu sabiedrības dzīvē.	Izveido radošu darbu "3 labas lietas, par kurām esmu pateicīgs savai vecmāmiņai vai vectētiņam".
20. jūnijis	Starptautiskā bēgļu diena	Pirmo reizi tika atzīmēta 2001. gadā. Aktualizē ikvienu cilvēka tiesības uz drošu vidi, pievērš uzmanību cilvēkiem, kas dažādu iemeslu dēļ atstājuši savas mājas un uzsākuši dzīvi svešumā.	Noorganizē diskusiju par migrāciju. Sarīko labdarības koncertu cilvēkiem, kuri bēg no kara.	16. novembris	Starptautiskā iecietības diena	Tiek atzīmēta kopš 1996. gada; datums izvēlēts par godu UNESCO Konstitūcijas parakstīšanai.	Uzņem fotogrāfiju, kas atspoguļo pozitīvu savstarpējo saskarsmi.
				10. decembris	Starptautiskā cilvēktiesību diena	Šajā dienā 1948. gadā ANO Generālā Asambleja pieņēma Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, un ik gadu tiek atzīmēta šī svarīgā notikuma gadadiena.	Izlasi Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju; uzzīmē ilustrācijas trīs tev svarīgām cilvēktiesībām.

Izglītības attīstības centra (IAC) profesionālās kompetences pilnveides programma “Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē”

Programmas mērķauditorija:

vispārējās izglītības iestāžu pedagoģi, klašu audzinātāji, skolu adminis-trācijas pārstāvji, jaunieši.

Programmas mērķis:

paaugstināt pedagogu un jauniešu kompetenci cilvēktiesību tematikā un veicināt iecietības kultūras stiprināšanu skolas vidē un vietējā kopienā.

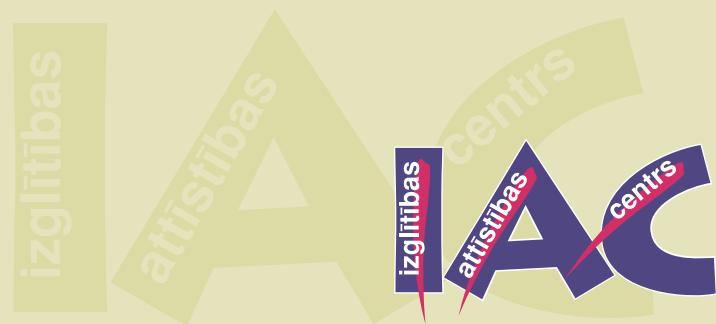
Programmas uzdevumi

- Paaugstināt dalībnieku izpratni par cilvēktiesību tematikas vietu un integrēšanas iespējām pilnveidotajā mācību saturā.
- Sniegt saturisku un metodisku atbalstu pedagoģiem cilvēktiesību un starpkultūru izglītības tematikā.
- Sniegt metodisku atbalstu dalībniekiem radošu starpkultūru iniciatīvu plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā skolā un vietējā kopienā.
- Īstenot dalībnieku pieredzes apmaiņu par cilvēktiesību integrēšanu mācību un audzināšanas procesā, par radošu, iecietības kultūru stiprinošu iniciatīvu īstenošanu vietējās kopienās.

Programmas tematika

- Cilvēktiesību un starpkultūru izglītības tematika pilnveidotajā izglītības saturā. Cilvēktiesību tematikas aktualitāte izglītības saturā no-teikto tikumu stiprināšanā.
- Cilvēktiesību būtība un vieta tiesību sistēmā. Cilvēktiesību aizsardzības dokumenti (Satversme, starptautiskās konvencijas u. c.).
- Cilvēktiesību aizsardzības institūcijas (tiesībsargs, Augstākā tiesa, Satversmes tiesa, Eiropas cilvēktiesību tiesa u. c.).
- Cilvēktiesību pārkāpumu atpazīšana. Diskriminācija. Rīcība cilvēktiesību aizskāruma gadījumā.
- Cilvēktiesību loma demokrātijas stiprināšanā un iekļaujošas sabiedrības veidošanā. NVO nozīme cilvēktiesību aizsardzībā.
- Pilsoniskās un politiskās tiesības (tiesības vēlēt un tikt ievēlētam, tiesības uz tiesisko statusu, vārda un izteiksmes brīvība, biedrošanās brīvība u. c.), jauniešu aktīva rīcība savu pilsonisko tiesību īstenošanā.

Vairāk par IAC programmām:

<http://www.iac.edu.lv/programmas/>

Izglītības attīstības centrs (IAC) ir biedru organizācija, kuras mērķis ir sniegt ieguldījumu izglītotas, demokrātiskas sabiedrības attīstībā, sekmējot cilvēku un organizāciju sadarbību, profesionālo kapacitāti un pilsonisko līdzdalību mūsdienu mainīgajā pasaule.

Vairāk par IAC metodiskajiem materiāliem:

<http://www.iac.edu.lv/izdevumi-un-petijumi/izdevumi/>

Turpmākai saziņai:

Dzirnavu iela 34a-8, Rīga, LV-1010
Tālrunis: 26335521,
e-pasts: iac@latnet.lv
www.iac.edu.lv
www.facebook.com/iac.edu

Projekta "Iecietības kultūras stiprināšana skolu vidē" komanda:

Iveta Vērse – vadītāja

Daina Zelmene un Ingūna Irbīte – satura un metodikas ekspertes

Linda Kluša – publicitāte

Aija Rusiņa – finansiste

Līga Punīja – asistente